L-għajnuna soċjali... assistenza

FIL-AĦĦAR ġimgħat tajt ħarsa lejn il-benefiċċji soċjali li jingħataw għal żmien qasir li biha temmejt il-ħarsa tiegħi lejn il-pensjonijiet u l-benefiċċji kontributorji. Mill-lum se nibda nitkellem dwar il-benefiċċji non-kontributorji, jiġifieri dawk il-benefiċċji, għajnuniet u assistenzi li d-dritt għalihom mhuwiex marbut mal-ħlas tal-kontribuzzjoni tas-sigurtà soċjali.

Illum fil-fatt se nitkellem dwar l-għajnuna soċjali, li ħafna llum għadhom jirreferu għaliha bħala r-'relief' u xi wħud aktar anzjani, il-'protection'. Dawn it-terminoloġiji ġejjin mill-evoluzzjoni ta' din l-għajnuna li fil-passat kienet tingħata f'forom differenti imma bl-istess għan – dik li toffri sostenn soċjali lill-batut biex kemm jista' jkun ma jaqax fir-riskju tal-faqar.

X'inhi l-għajnuna soċjali?

L-għajnuna soċjali hija assistenza fi flus li tingħata lil:

– kap ta' familja (head of household) li mhux tajjeb għax-xogħol minħabba mard jew diżabilità fiżika jew mentali severa, jew iċ-ċertifikat mill-ETC li mhux tajjeb għax-xogħol; jew

– persuna miżżewġa iżda separata jew ġenitur 'single' li minħabba tfal żgħar mhux f'pożizzjoni li taħdem jew jaħdem jew li tirreġistra jew jirreġistra għax-xogħol; jew

– persuna waħedha li għandha 18-il sena jew aktar u li jew tgħix waħedha jew ma tgħixx mal-ġenituri u li ma tistax taħdem minħabba mard.

Din l-għajnuna tingħata b'mod speċjali lil ċittadini u residenti Maltin u Għawdxin. Madankollu f'ċertu każi din l-għajnuna tista' tingħata wkoll lil ċittadini mhux Maltin jekk ikunu residenti legalment f'Malta u jissodisfaw ċerti kriterji.

Mhux dawk kollha msemmijin hawn fuq jistgħu jibbenefikaw. Fil-fatt id-dritt għal din l-għajnuna soċjali jiġi stabbilit skont test tal-mezzi.

X'inhu t-test tal-mezzi?

Dan mhu xejn għajr kalkolu tal-mezzi ta' persuna li tapplika għal xi għajnuna jew assistenza li d-dritt għaliha jirriżulta jekk il-mezzi tal-applikant ma jkunux jaqbżu l-ammonti stabbiliti bil-liġi. Fil-każ tal-għajnuna soċjali, dan it-test huwa maqsum fi tnejn:

– l-ewwel isir kalkolu tal-assi kapitali tal-persuna u (jekk applikabbli) tal-membri tal-familja tagħha – biex tkun intitolata għall-għajnuna soċjali dawn ma jridux ikunu aktar minn €23,000 (miżżewġin) jew €14,000 (persuna waħedha); u

– jekk il-persuna tissodisfa l-ewwel parti tat-test, imbagħad isir kalkolu tad-dħul tal-persuna u (jekk applikabbli) tal-membri tal-familja tagħha u dan jiddetermina, flimkien man-numru ta' persuni li jgħixu f'dik il-familja u d-dħul tagħhom, ir-rata finali li titħallas – id-dħul tal-familja ma jistax ikun aktar mir-rata applikabbli ta' għajnuna soċjali mħallsa.

X'inhu kkunsidrat fil-kalkolu tal-assi kapitali?

Mhux kollox huwa kkunsidrat f'dan il-kalkolu. Dawn li ġejjin fil-fatt ma jiġux ikkunsidrati fil-kalkolu:

– ir-residenza personali fejn tgħix il-persuna (u l-familja tagħha jekk il-każ);

– garaxx wieħed għall-użu personali;

– villaġġjatura;

– karozza waħda tal-persuna (u oħra tal-konjugi jekk il-każ);

– deheb u aċċessorji oħrajn simili personali.

Dawn li ġejjin huma fost l-affarijiet li jiġu kkunsidrati fil-kalkolu:

– flus kontanti jew depożitati f'kontijiet bankarji (inkluż assi likwidi, bonds, stocks, ishma u titli oħrajn) tal-persuna u l-membri tal-familja skont il-każ;

– proprjetà oħra (mhux dik residenzjali tal-persuna) inkluż artijiet għall-bini, raba jew art imqabblin mill-Gvern;

– karozzi aktar minn dawk imsemmijin fuq.

X'inhu kkunsidrat fil-kalkolu tad-dħul?

Dawn li ġejjin huma fost l-affarijiet li jiġu kkunsidrati fil-kalkolu:

– imgħaxijiet jew dividendi;

– kirjiet;

– dħul minn bejgħ ta' proprjetà jew oġġetti oħrajn;

– dħul minn art imqabbla mill-Gvern;

– dħul minn bejgħ ta' prodotti agrikoli;

– manteniment riċevut mill-persuna mħallas lilha jew lit-tfal tagħha mill-konjugi.

Kif issir l-evalwazzjoni tad-dritt?

Meta persuna tapplika għall-għajnuna soċjali ssir investigazzjoni u evalwazzjoni bir-reqqa tal-assi kapitali u d-dħul tal-persuna skont il-kriterji imsemmija fuq. Meta l-persuna tapplika għall-għajnuna soċjali huwa importanti ħafna li tagħmel dikjarazzjoni korretta u veritiera tal-assi u d-dħul kollu tagħha u tal-familja tagħha.

Għalhekk wara li ssir l-applikazzjoni, l-applikant jista' jintalab li jagħti aktar informazzjoni dwar il-każ partikolari tiegħu u ħafna drabi jipprovdi dokumenti. Dan isir biex ikun stabbilit li t-talba hija waħda ġenwina u d-dikjarazzjoni mogħtija mill-applikant hija korretta.

Id-Dipartiment għandu l-poter li tagħtih il-liġi li jinvestiga dan kollu billi jikseb informazzjoni minn sorsi oħrajn biex jiżgura li d-dikjarazzjoni mogħtija hija korretta. Għalhekk huwa fl-interess tal-applikant li jagħmel dikjarazzjoni korretta għax jekk le, u jirriżulta li tkun qiegħda titħallas għajnuna mhux bi dritt, jista f jkun hemm konsegwenzi serji fosthom li jintalbu l-flus lura u li jittieħdu proċeduri legali bil-Qorti.

Kif issir it-talba?

Biex wieħed japplika għall-għajnuna soċjali jrid imur f'wieħed mill-uffiċċji distrettwali tad-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali f'Malta u Għawdex u jagħmel talba bil-ġurament għand il-Maniġer Distrettwali jew persuna ddelegata b'din il-kariga. Normalment mal-applikazzjoni tintalab l-informazzjoni u d-dokumenti li ġejjin:

– karta tal-Identità tal-applikant u l-membri tal-familja tiegħu (skont il-każ);

– 'pay slips' ta' tfal jgħixu fl-istess dar li jkunu jaħdmu;

– ktieb tal-kera

– kotba tal-bank tal-applikant u l-membri tal-familja tiegħu (skont il-każ);

– stima uffiċjali tal-valur ta' proprjetà (li mhix id-dar residen-

IMPORTANTI: L-informazzjoni li qed tingħata f'din ir-rubrika m'hijiex intenzjonata li titqies bħala parir legali dwar xi drittijiet għal kwalunke benefiċċju soċjali jew materja oħra ta' sigurtà soċjali. L-għan ta' din ir-rubrika huwa purament u unikament biex tingħata informazzjoni ġenerali dwar is-sistema tas-sigurtà soċjali f'Malta. Għal aktar tagħrif tista' żżur il-websajt tagħna www.msp.gov.mt, tibgħat imejl fuq social.security@gov.mt, tista' tmur f'wieħed mill-uffiċċji distrettwali tagħna f'Malta u Għawdex jew inkella iċċempel fuq in-numru 159.

fi flus

MARK MUSÙ
Direttur għall-Iżvilupp Strateġiku u Relazzjonijiet Internazzjonali – Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali

zjali, villaġġjatura jew garaxx għall-użu personali);

– stima uffiċjali tal-valur ta' kull karozza li l-applikant ikollu (barra tiegħu u tal-konjugi jekk il-każ);

– id-dokument ta' reġistrazzjoni tal-bdiewa (jekk il-każ);

– f'każ ta' separazzjoni, dokumenti legali li juru fiex wasal il-każ fil-qrati;

– ċertifikat mediku (jekk il-każ) mimli mit-tabib fuq il-formola PA 132 (tinġabar mill-uffiċċju distrettwali stess).

– f'każ ta' kap ta' familja li huwa fl-età tax-xogħol, m'għandux xogħol u normalment hu mitlub li jirreġistra għax-xogħol u jissottometti ċertifikat mediku fuq il-formola PA 132, qabel titħallas l-għajnuna dan ikollu jidher quddiem bord mediku biex ikun stabbilit jekk hux tajjeb għax-xogħol jew le. F'każ li l-bord mediku jistabbilixxi li l-applikant huwa tajjeb għax-xogħol, huwa jintalab biex jirreġistra fuq l-ewwel parti tar-reġistru tal-ETC u allura l-applikazzjoni tiegħu tinbidel għal dik tal-għajnuna soċjali għal waqt il-qgħad (dwar dan nikteb ħmistax oħra).

– f'każi ta' separazzjoni huwa importanti li l-persuna li tapplika għall-għajnuna soċjali tfittex lill-konjugi għall-manteniment għaliha u/jew għat-tfal tagħha bil-Qorti. Għal dan il-għan ikunu jridu jiġu sottomessi dokumenti legali li juru li dan qed isir. Mingħajr dawn il-passi u dokumenti, l-applikazzjoni għall-għajnuna soċjali ma tkunx tista f tiġi pproċessata.

Il-ħlas tal-għajnuna u r-rati tal-ħlas

L-għajnuna soċjali titħallas kull erba f ġimgħat permezz ta' ċekk li jissarraf fil-banek kollha f'Malta u Għawdex.

Ir-rata bażika ta' għajnuna soċjali li qiegħda titħallas fl-2010 hija ta' €91.55 fil-ġimgħa għall-kap tal-familja u €8.15 oħra fil-ġimgħa għal kull persuna oħra fil-familja li ma jaħdmux. Minn din ir-rata bażika mbagħad jitnaqqas id-dħul fil-ġimgħa li l-familja jkollha u li jkun ġie stabbilit skont it-test tal-mezzi msemmi fuq. Tajjeb li ngħid li fil-każ ta' ġenituri 'single' mhux miżżewġa li jkunu jgħixu mal-ġenituri tagħhom, dawn jirċievu 75% tar-rata applikabbli fil-każ tagħhom.

Mar-rata applikabbli jitħallsu wkoll bonus addizzjonali ta' €3.12 fil-ġimgħa waqt li jitħallas ukoll il-bonus ta' Ġunju u Diċembru (€135.10 kull sitt xhur).

Tajjeb li ngħid ukoll li fil-każi kollha ta' ġenituri 'single' (mhux miżżewġin jew separati) dawn jistgħu jaħdmu partajm waqt li jibqgħu jirċievu l-għajnuna soċjali. Ma jitnaqqas xejn mir-rata tal-għajnuna soċjali jekk id-dħul mix-xogħol ma jaqbiżx it-€52.58 fil-ġimgħa. Jekk id-dħul jaqbeż dan l-ammont, mir-rata tal-għajnuna soċjali titnaqqas id-differenza bejn id-dħul attwali mix-xogħol fil-ġimgħa u t-€52.58č

Kont taf li...

■ Jekk inti għandek problema bil-vizzju tad-droga jew l-alkoħol u tfittex għajnuna professjonali biex teħles minn dan il-vizzju, aħna nistgħu ngħinuk;

■ Fil-fatt persuna dipendenti mid-droga jew l-alkoħol u li tkun qiegħda tagħmel programm ta f rijabilitazzjoni (mhux fuq ordni tal-Qorti) tista' tapplika għall-għajnuna soċjali mħallsa lil dipendenti bħal dawn;

■ Biex persuna tikkwalifika għal din l-għajnuna m'hemmx bżonn tkun kap ta' familja iżda trid tissodisfa t-test tal-mezzi msemmijin fuq (kapital u dħul).

■ Ir-rata li qiegħda titħallas fl-2010 lil persuna bħal din hija ta' €23.29 fil-ġimgħa.

Sigurtà Soċjali

Staqsi lis-Sur Mark Musù billi tikteb lil:

Paġna Sigurtà Soċjali, l-orizzont,
A41 Qasam Industrijali, Marsa, MRS3000

inkella b'imejl bis-suġġett "Paġna Sigurtà Soċjali" fl-indirizz **ittri@unionprint.com.mt**. *Il-mistoqsijiet iridu jkunu ta' interess ġenerali, mhux każi privati jew personali.*